

PUHETERAPEUTIN ETIIKKA

Hyväksytty syysliittokokouksessa 21.11.2015

Puheterapeutin etiikka

Puheterapeutti on laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Terveydenhuolto perustuu lainsäädäntöön, mutta myös eettisiin periaatteisiin ja joukkoon sosiaalisia normeja. Terveydenhuollon toiminnassa kaikkein pysyvintä on potilaan edun korostaminen. Ammattietiikkaan liittyvistä velvollisuuksista on säädetty laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä (15 §, Finlex, 2015).

Etiikka on tieteenhaara, joka tutkii hyvää ja paha sekä ihmisen moraalista toimintaa. Ammattietiikka on ammatin harjoittamista koskevia eettisiä normeja, jotka auttavat ymmärtämään ammatilliseen osaamiseen ja siitä seuraavaan vallankäyttöön liittyviä rajoitteita ja velvoitteita (Etene, 2011). Ammattietiikan tarkoituksena on määritellä ammattia harjoittavan henkilön hyväksyttävää käyttäytymistä (Airaksinen & Friman, 2008, s. 12), mutta se ei ole joukko tiukkoja ohjeita.

Nämä Suomen Puheterapeuttiliiton puheterapeutin eettiset ohjeet pohjautuvat yhteiskunnallisiin arvoihin, lainsäädäntöön, aiempiin eettisiin ohjeisiin sekä ammattikunnan sisällä käytyihin keskusteluihin. Puheterapeuttiliiton arvot - ihmisen kunnioittaminen, aktiivisuus, yhteisöllisyys sekä yhteiskuntavastuu - ovat myös ohjeiden taustalla.

Puheterapeutin eettisten ohjeiden tavoitteena on antaa puheterapeutille työkaluja eettisesti kestävä toiminnan toteuttamiseen. Ammattietiikassa on pohjimmiltaan kyse arkipäiväisistä asioista – se auttaa meitä ymmärtämään päätöksiä tehdessämme, mikä on ammatissamme hyväksyttyä ja hyvien normien ja moraal sääntöjen mukaista käyttäytymistä. Näitä eettisiä ohjeita täydentävät liiton ammattieettisen lautakunnan ja hallituksen ohjeet.

Puheterapeutin eettiset ohjeet

Puheterapeutin tärkein tehtävä on edistää kaikissa toimissaan asiakkaan mahdollisimman itsenäistä ja hyvää toimintakykyä.

Puheterapeutti kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta. Hän on tietoinen, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista säädetään lainsäädännössä. Puheterapeutti antaa asiakkaalleen tietoa asiakkaan päätöksentekoa varten.

Puheterapeutti mukauttaa viestintäänsä asiakkaalleen soveltuvaksi. Puheterapeutti varmistaa, että asiakas on ymmärtänyt ja saa ilmaista tahtonsa omien mahdollisuuksiensa puitteissa.

Puheterapeutti toteuttaa työtänsä parhaan käytettävissä olevan vaikuttavuustiedon ja yleisesti hyväksytyjen kliinisten käytänteiden mukaisesti. Hän ylläpitää jatkuvasti omaa ammattitaitoaan. Puheterapeutti tunnistaa oman osaamisensa ja voimavarojensa rajat.

Puheterapian päätöksenteon tulee perustua aina yksilölliseen tarveharkintaan. Puheterapeutti arvioi objektiivisesti ja realistisesti asiakkaan toimintakykyä ja kuntoutumisen mahdollisuuksia. Hän huomioi asiakkaan tarpeet ja voimavarat sekä suunnittelee kuntoutuksen tavoitteet ja toteutuksen yhteistyössä asiakkaan ja hänen lähiympäristönsä kanssa.

Puheterapeutti huolehtii salassapitovelvollisuudesta siten, kuin laissa siitä säädetään. Puheterapeutti on tietoinen käyttämiensä teknisten ratkaisujen tietoturvallisuudesta.

Puheterapeutti dokumentoi työtänsä sen mukaan, mitä potilasasiakirjoista laissa ja kansallisesti sovitussa ohjeissa säädetään. Dokumentointi turvaa sekä asiakkaan että puheterapeutin oikeuksia.

Puheterapeutti käyttää olemassa olevat resurssit vastuullisesti. Mikäli puheterapian resurssit ovat puheterapian asiakkaiden yksilöllisestä näkökulmasta tai laajemmin palveluiden järjestämisen kannalta riittämättömät, puheterapeutin velvollisuutena on tehdä tämä tietäväksi logopediseen tietoon ja ammatilliseen osaamiseen perustuen.

Yrittäjän asemassa toimiessaan puheterapeutti tiedostaa yrittäjyyteen liittyvät vastuut ja velvoitteet. Hän ei tavoittele perusteetonta taloudellista hyötyä.

Puheterapeutti edistää tieteellistä tutkimusta. Tutkijana toimiessaan hän noudattaa hyviä tieteellisiä käytäntöjä ja Helsingin julistuksen periaatteita.

Puheterapeutti osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun ja edistää kannanotoissaan ja toiminnallaan puheterapian asiakkaiden ja puheterapeuttien asemaa.

Opiskelijan toimiessa puheterapeutin tehtävässä vastuu asiakkaista on aina laillistetulla puheterapeutilla, joka ohjaa ja tarvittaessa puuttuu opiskelijan toimintaan. Opiskelijan on oltava tietoinen oman osaamisensa ja voimavarojensa rajoista.

Puheterapeutti kunnioittaa muiden puheterapeuttien ja ammattihenkilöiden ammattitaitoa. Kollegiaalisuus ei ylitä kuitenkaan asiakkaan oikeuksia tai etua.

Lähteet:

Airaksinen, T. & Friman, M. (2008). *Asiantuntija-ammattien etiikka*. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Etene (2011). *Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta*. Etene-julkaisuja 32. Helsinki: Etene. Saatavilla osoitteesta: <http://www.etene.fi/julkaisut/2011>

Finlex, 2015. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä. Haettu 11.6.2015 osoitteesta: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>